

CO JE POLITICKÁ PSYCHOLOGIE METODOLOGIE POL. PSYCHOLOGIE

POL363 5.10. 2016

Proč politická psychologie?

- G. Marcus: “Každá forma politiky vždycky do určité míry obsahuje psychologickou dimenzi.”
- Sears, Huddy, Jervis: “Politika a politické teorie jsou ve své podstatě vždy psychologické, jelikož se – alespoň implicitně – zakládají na předpokladech o tom, jak lidé myslí a jak a co cítí.”

Co je politická psychologie?

- Interdisciplinární obor
- Vztah mezi psychologickými a politickými jevy.
- Důraz na to, jak psychologie ovlivňuje politiku
- Politologie, psychologie, historie, antropologie, kognitivní věda, neurověda, behaviorální vědy, evoluční věda, genetika
- Klade si základní otázky o povaze politiky
- Původ otázek v politické filozofii

– Člověk je politická bytost

- Politika se děje tam, kde sourozenci chtějí, aby jejich spor rozsoudili rodiče a tam, kde se hádají partneři...Politika se projevuje i tam, kde posuzujeme výkon koaličních skupin – včetně sportovních týmů, policie, hasičů nebo teroristických buněk (Hatemi & McDermott 2011).
- Je lidská podstata determinována nebo je formována situací?
- Je člověk racionální aktér?
- Je člověk kompetentní k tomu, aby rozhodoval o politických záležitostech?

Vývoj politické psychologie

- Internatinal Society of Political Psychology zal. 1978
- Journal of Political Psychology
- Advances in Political Psychology
- Handbook of Political Psychology (2 edice)
- Prudký rozvoj od 80. let
- Rozvoj za hranicemi USA
- Reakce na teorii racionální volby
- Důraz na konceptualizaci spíše předpokládaných fenoménů

Vývoj politické psychologie

- 1. Studium osobnosti: 40. – 50. léta, psychoanalýza
- 2. Politické postoje a volební chování: 60. – 70. léta
- 3. Politická kognice a rozhodování: od 80. let
- 4. Biopolitika, Genetika, Neurovědy

1.éra PP

- 1 období: 1940s a 1950s
 - Psychoanalýza jako explanační rámec
 - Pozitivní přístup k Freudovi, vhodná témata
 - Hledá (nevědomé) motivace chování
 - Hlavními koncepty: id, ego, superego

1. éra PP

- Lasswell, Psychopathology and Politics (1930)
 - Aplikace psychoanalýzy na politické jevy
 - Ovlivnil na dlouho přístup k politické psychologii
 - metoda psychoanalytické interpretace analýza snů
atd.
- Adorno et al. 1950
 - Neo-Freudiánská tradice
 - Autoritářská osobnost je důsledkem striktní výchovy
- Jednosměrný vztah mezi psychologií a politikou

1. éra PP

- Kritika psychoanalytické redukce
- Politická naivita
- Reflexe sociálního prostředí v samotné psychoanalytické tradici
- Fromm, Escape from Freedom – už psychoanalytický přístup zohledňuje sociální, politický a ekonomický kontext

1. éra PP

- Psychobiografie založené na psychoanalýze
- George & George (1964): psychobiografie Woodrow Wilsona
 - Vliv zkušeností z dětství
 - Přísný, nábožensky založený otec
- Langer (1972) The Mind of Adolph Hitler
 - Různé zdroje, tisíc stran dlouhá zpráva
 - Předpověděl sebevraždu

2. éra PP

- Převážně 60. – 70. léta
- Volební chování a postoje
- Od kvalitativních metod k survey průzkumům
- Nové teorie
- Festinger 1957: Kognitivní disonance
 - Lidé mají potřebu minimalizovat disonanci postojů se skutečností
 - Snaha o kognitivní konzistentnost může vést k iracionálnímu chování
 - Observace členů sekty a jejich vyrovnání se s tím, že 21. 12. 1954 nenastal konec světa

2. éra PP

- Campbell et al. (1960): The American Voter
 - Psychologický model volebního chování
 - Socio-ekonomická situace->psych. faktory->volba
 - Socializace v dětství utváří dlouhodobé vazby na politické strany
 - Strana jako součást IDENTITY
 - Strana jako filtr (kognitivní konsistentnost)

2. éra PP

- Converse (1964): Nature of Belief System
 - Většina voličů nemá konsistentní systém postojů
 - Nerozumí abstraktním pojmům jako ideologie
 - Rozhodující jsou stranické vazby
 - Role vzdělání

2. éra PP

- Rational Choice Theory
 - Převzato z matematiky a ekonomie
 - Teorie volebního chování
 - Konkuruje modelu stranické identifikace
 - Downs: An Economic Theory of Voting
 - Aplikace ekonomické teorie na politiku
 - Voliči i strany se chovají racionálně
 - Cílem je maximalizace užitku

3. Éra PP

- Kognice, zpracování informací, rozhodování
- Jak je myšlení organizováno
- Jaké jsou procesy zpracování informací
- Důraz na informace, výpočetní teorie mysli
- Lidský procesor je ale dosti omezený
- Jak kognitivní limity ovlivňují rozhodování a lze tyto limity překonat?

3. Éra PP

- Herbert Simon: Bounded Rationality
 - Lidé jsou racionální v rámci vlastních omezení
- Výzkum politické heuristiky
- Výzkum emocí v politice
- Interdisciplinární přístupy, neurověda

Nová éra

- Genetika a biopolitika
 - Deterministický pohled
 - Otázka, jak moc je člověk determinován svým genetickým a biologickým nastavením?

KRITIKA POLITICKÉ PSYCHOLOGIE

- 1) Politická psychologie není dost politická
- 2) Politická psychologie není dost psychologická

Politologická kritika

- Zaměření na masovou politiku, ignoruje elity
 - Není to úplně pravda
 - Brody 1991: Assessing the President, Page & Shapiro 1992: The Rational Public, Zaller 1992: Nature of Mass Opinion
 - Ale je role elit v těchto knihách dost politická?
 - Neberou elity jako teoretický model
 - Psychologická perspektiva, role elit spíše informativní
 - Mechanismy jak elity působí na lidi jsou psychologické
 - Nové pohledy a vysvětlení

Politologická kritika

- PP se soustředí především na individuální úroveň analýzy
- Pro politiku je klíčová agregovaná úroveň
- Depolitizace politiky, přílišná redukce
- Aplikovaná psychologie?

Psychologická kritika

- Krosnick: Politická psychologie nebo psychologická politologie?
- Psychologická politologie zkoumá psychologické koncepty pouze v politickém kontextu
- Psychologie si má klást obecné otázky a hledat obecné odpovědi
- Např. Kinder 1981: redefinuje ekonomické hlasování a nereflektuje psychologické teorie

METODY V POLITICKÉ PSYCHOLOGII

Metody

- Metodologická diverzita
- V tomto kurzu vycházíme z empirické výzkumné tradice
- Vysvětlení jevů a fenoménů, hledání kauzálních vztahů
- Testování teorií a předpokladů
- Teorie má obecnou platnost
- Jaká data k testování použijeme??

- Ideální stav: testujeme teorii ve všech relevantních stavech světa (např. ve všech minulých i budoucích volebních systémech)
- Realita: snažíme se přiblížit ideálnímu stavu experimentem nebo využijeme metod vzorkování a statistických metod

SURVEY

- Průzkum, dotazníkové šetření
- Klasická metoda pro politologii
- Volební studie, world value survey, european social survey, průzkumy veřejného mínění
- Data o kompletní populaci (census), málo časté
- Pravděpodobnější varianta je survey

SURVEY

- Výběr určitého počtu případů z celkové populace
 - Snížené náklady
 - Umožňuje inferenci o celé populaci
- Musí se dodržet pravidla náhodného výběru
 - každá jednotka má stejnou šanci, že bude vybrána
 - Každá kombinace jednotek má stejnou šanci, že bude vybrána

SURVEY

- Techniky nenáhodného výběru
 - Kvótní výběr, sněhová koule, anketa,
- Náhodný výběr může také produkovat chybu, riziko chyby lze odhadnout pomocí statistických metod (riziko toho, že se výsledky liší od celé populace)

SURVEY

- Cross - section survey
 - Jeden časový bod
- Panel survey
 - Opakovaná měření

Problémy dotazníkových šetření

- Formulace otázek
- Pořadí otázek
- Nejednoznačnost otázek
- Sociální desirabilita
- Co vlastně v dotazníku měříme?
 - Zaller a Feldman: postoje lidí nejsou fixní, odpovídají podle toho, co je zrovna dostupné v paměti

- Silná stránka:
 - Možnost zobecnění na celou populaci
 - Mnoho proměnných
- Slabá stránka:
 - Nedostatečná síla při testování kauzálních vztahů

Skin Conductance Response

- Fyziologické reakce
- Změny elektrodermální aktivity
- Elektroda připevněná k nedominantní ruce
- Vodivost kůže, je propojená s autonomním nervovým systémem
- Přesvědčivější metoda měření např. afektivní aktivace subjektů
- Levná, neinvazivní metoda
- Problém s interpretací

Příklad SCR: experiment s použitím Columbia Card Task – mezi min. 6, 2 a 16, 5 subjekty činí riskantní rozhodnutí v programu, který jim dává okamžitý feedback o výhodnosti jejich rozhodnutí.

SCR = krátká fluktuace vodivosti kůže, trvá několik sekund, má většinou rychlý nárůst, krátký vrchol a pomalý pokles.

Měří se pomocí SCL úrovně = celkové úrovně vodivosti v delších intervalech (průměr SCR v intervalu desítek sekund)

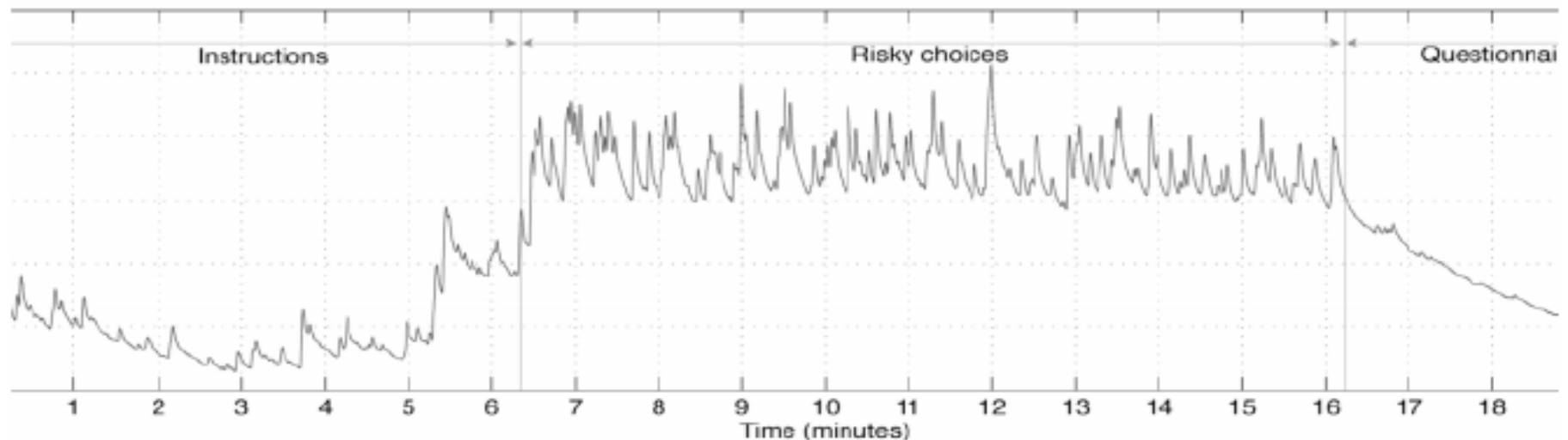

Figure 1. Raw skin conductance signal from one participant over the course of an experiment using the hot version of the Columbia Card Task (see Figner et al., 2009).

SCR příklad: Petersen, Giessing, Nielsen 2015

- Subjekty napojeny na elektrodu
- Hodnocení politických stran
- Sledování afektivních obrazů a neutrálních obrazů
- Treatment: politické návrhy s logem politických stran – měření aktivity nervového systému
- Fyziologické reakce zprostředkují efekt stranické heuristiky na evaluaci politických návrhů

Magnetická rezonance

- Nejprominentnější metoda
- Neinvazivní zobrazování lidského mozku
- Měří BOLD (Blood oxygen-level dependent) signál ve sledované části mozku
- Finančně náročné
- Obtíže s interpretací
 - Aktivace může být důsledek chyby
 - Chyby v záznamech neurální aktivity v důsledku aktivit v různých částech mozku
 - Interpretace fMRI experimentů, hypotetické vazby mezi neurální aktivitou a zpracováním informace, nutné další replikace